

§ 2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

In deze paragraaf wordt een verband gelegd tussen de risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit wordt vervolgens uitgedrukt in het weerstandsvermogen. Gezamenlijk met de in deze paragraaf opgenomen financiële kengetallen kan een goed oordeel worden gevormd over de financiële positie. Achtereenvolgens wordt een samenvattend overzicht verstrekt van de beschikbare reserves en voorzieningen, wordt ingegaan op het risicoprofiel, worden de (verplichte) financiële kengetallen gepresenteerd en wordt nader ingegaan op de financiële positie van onze gemeente.

Reserves en voorzieningen.

De begrote stand van de reserves en voorzieningen is voor de komende planperiode als volgt:

	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Algemene reserves	3.242.538	3.242.538	3.242.538	3.242.538	3.242.538
Bestemmingsreserves	29.728.724	25.871.851	25.396.627	25.211.403	25.031.179
Voorzieningen	12.870.885	7.628.977	6.837.723	6.556.807	6.257.390
	45.842.147	36.743.366	35.476.888	35.010.748	34.531.107

Het reserve- en voorzieningenbeleid wordt jaarlijks bij de presentatie van de begroting geactualiseerd. Per reserve/voorziening wordt dan nader ingegaan op het doel en de besteding van die gelden in de komende planperiode. Wij verwijzen U daarvoor naar de bijlagen bij deze begroting.

Het risicoprofiel.

In het kader van risicomanagement wordt het risicoprofiel twee maal per jaar, bij de begroting en de jaarrekening, geactualiseerd. Hierbij wordt de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet tegen de gekwantificeerde risico's. Deze ratio is het weerstandsvermogen. De risico's worden als volgt geschat:

Risico	Veroorzakende gebeurtenis	Maximale schadebedrag	I/S (financieel)	Risico-score (kans x impact)	Weerstandscapaciteitsbedrag	Programma / paragraaf
Extreme weersomstandigheden	Extreem weer in de vorm van regen, sneeuw en/of storm	€ 50.000	I	9	€ 6.250	Ruimtelijk domein
Bomenkap	Extreme droogte	€ 50.000	I	9	€ 6.250	Ruimtelijk domein
Beheer mergelsteilwanden	Veiligheidsaspecten	€ 250.000	S	15	€ 125.000	Ruimtelijk domein
(Plan)schadedeclaims	Aansprakelijkheidsstellingen	€ 500.000	I	15	€ 250.000	Ruimtelijk domein
Parkeerexploitatie	Minder bezoekers dan verwacht	€ 299.445	S	25	€ 269.501	Toerisme en economie
Toeristische functie	Teruglopend aantal bezoekers door economische crisis, minder evenementen, concurrentie andere toeristische gebieden	€ 246.000	S	25	€ 221.400	Toerisme en economie
Exploitatie kerstmarkt gemeentegrot	Teruglopend aantal bezoekers, aanvullende veiligheidseisen, concurrentie andere toeristische gebieden	€ 273.701	S	25	€ 246.331	Toerisme en economie
Sociaal domein	Toename gebruik voorzieningen	€ 920.249	S	15	€ 460.125	Sociaal domein
Algemene uitkering	Verloop access	€ 1.151.293	S	15	€ 575.647	Algemene taakvelden
Vennootschapsbelasting	Voordelig fiscaal resultaat exploitatie parkeergarage en afvalstromen	€ 25.000	S	5	€ 5.625	Algemene taakvelden
Wachtgeldverplichtingen / ontslagprocedures	Politieke crisis	€ 100.000	S	9	€ 12.500	Algemene taakvelden
Totalen		€ 3.865.688			€ 2.178.629	

De inventarisatie leidt tot een structureel risico-bedrag van € 1.916.129,- en een incidenteel risico-bedrag van € 262.500,-, in totaliteit een bedrag van € 2.178.629,-.

De beschikbare weerstandscapaciteit.

Voor het bepalen van de beschikbare weerstandscapaciteit geldt geen vaste regel. Die capaciteit is net als de risico's onder te verdelen in:

- Incidentele weerstandscapaciteit: de vrij beschikbare en aanwendbare reserves, vermeerderd met het resultaat na bestemming;
- Structurele weerstandscapaciteit: de onbenutte belastingcapaciteit/budgettaire capaciteit.

Wanneer wij deze uitgangspunten in cijfers vertalen, ziet de weerstandscapaciteit er als volgt uit:

Vrij beschikbare en aanwendbare reserves	€	23.366.727,-
Onbenutte belastingcapaciteit	€	648.294,-
Onbenutte budgettaire capaciteit	€	110.330,-
Totaal	€	<u>24.125.351,-</u>

Bij de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit wordt gekeken naar de ruimte die aanwezig is met betrekking tot de eigen gemeentelijke inkomsten: de Onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de leges. De onbenutte belastingcapaciteit bedraagt:

Onroerende zaakbelastingen (1% onder macronorm)	€	51.988,-
Afvalstoffenheffing (100% kostendekkend)	€	0,-
Rioolheffing (100% kostendekkend)	€	0,-
Leges (niet 100% kostendekkend)	€	596.306,-
Totaal	€	<u>648.294,-</u>

Bij de bepaling van de onbenutte budgettaire capaciteit wordt gekeken naar het beschikbaar budget voor onvoorzien uitgaven (€ 100.000,-) en het structurele begrotingsresultaat op termijn (€ 10.330,-, vóór vaststelling van het dekkingsplan).

Het weerstandsvermogen.

Indien de ratio weerstandsvermogen (beschikbare weerstandscapaciteit/benodigde weerstandscapaciteit) groter is dan 1, dan kunnen de financiële gevolgen van de risico's worden opgevangen. Is de uitkomst kleiner dan 1, dan is sprake van onvoldoende dekking voor de beschikbare weerstandscapaciteit.

Een confrontatie van de benodigde en de beschikbare weerstandscapaciteit geeft het volgende beeld te zien:

<i>Weerstandscapaciteit</i>	<i>beschikbaar</i>		<i>benodigd</i>	
Structureel	A	€ 758.624	B	€ 1.916.129
Incidenteel	C	€ 23.366.727	D	€ 262.500
Totaal	E	€ 24.125.351	F	€ 2.178.629
<i>Weerstandsvormogen</i>				
Structureel (A/B)				0,40
Incidenteel (C/D)				89,02
Totaal (E/F)				11,07

De incidentele weerstandscapaciteit is ruim voldoende, zo blijkt uit de cijfers. De beschikbare structurele weerstandscapaciteit biedt op dit moment onvoldoende dekking voor het opvangen van structurele risico's. Mocht zich echter een structureel risico voordoen, dan kan dit een flink aantal jaren met de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit worden opgevangen.

Kengetallen financiële positie.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is bepaald dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing vijf financiële kengetallen dienen te worden opgenomen. Deze kengetallen zijn bedoeld om de gemeentelijke financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken en de onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten. De kengetallen geven alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld van deze positie.

Concreet gaat het om de volgende kengetallen:

De netto schuldquote.

Deze quote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen op de exploitatie. Hoe lager de quote, des te lager de schulden.

De solvabiliteitsratio.

Hieronder wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale vermogen. Hoe hoger de ratio, des te groter de weerbaarheid.

Grondexploitatie.

Hierin wordt informatie gegeven over de totale waarde van de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond. Dat bedrag wordt gedeeld door de totale baten uit de begroting of de jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. Hoe lager het percentage, hoe minder risicovol.

Structurele exploitatieruimte.

De structurele ruimte geeft aan hoe wendbaar een gemeente is. Als de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is een gemeente in staat om structurele tegenvallers op te vangen. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten, uitgedrukt in een percentage. Hoe hoger het percentage, des te groter de ruimte.

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden.

De belastingcapaciteit geeft de potentiële ruimte aan, die een gemeente heeft om haar structurele baten te verhogen om stijgende structurele lasten op te vangen. De Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de zogeheten Atlas voor de lokale lasten. Hoe lager het percentage, des te groter te ruimte.

Financiële kengetallen en de signaleringswaarde.

De gezamenlijke provinciale toezichthouders hebben geconstateerd dat het financiële beeld dat uit de kengetallen naar voren komt ook voor de toezichthouder belangrijk is voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Er is door de toezichthouders daarom besloten voor het verkrijgen van een goed beeld, aan te sluiten bij de zogeheten 'signaleringswaarden' die afkomstig zijn uit onder meer de stresstest voor 100.000+ gemeenten. In de hiernavolgende tabel is een categoriale indeling opgenomen, waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest risicovol.

<i>Signaleringswaarden financiële kengetallen</i>	<i>Categorie A</i>	<i>Categorie B</i>	<i>Categorie C</i>
netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
kengetal grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

Financiële kengetallen gemeente.

In de hiernavolgende tabel zijn de kengetallen voor onze gemeente opgenomen voor de jaren 2018-2023.

<i>Verloop financiële kengetallen</i>	<i>Realisatie 2018</i>	<i>Planjaar 2019</i>	<i>Planjaar 2020</i>	<i>Planjaar 2021</i>	<i>Planjaar 2022</i>	<i>Planjaar 2023</i>
netto schuldquote	-14,52%	28,29%	26,99%	27,39%	21,52%	15,31%
netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-16,05%	28,22%	26,99%	27,39%	21,52%	15,31%
solvabiliteitsratio	56,79%	42,45%	57,82%	52,09%	53,17%	54,57%
kengetal grondexploitatie	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
structurele exploitatieruimte	7,11%	-0,69%	0,27%	-0,07%	-0,32%	0,02%
belastingcapaciteit (t.o.v. landelijk gemiddelde 2019)	102,91%	104,85%	104,33%	106,36%	108,39%	110,42%

Voor de volledigheid merken wij nog dat deze berekeningen zijn gebaseerd op bestaand beleid. Voor de tabel, waar ook rekening is gehouden met de effecten van beleidstoevoegingen en dekkingsmaatregelen, verwijzen wij U naar hoofdstuk 4 van deze begroting.

Beoordeling financiële positie.

Op termijn vallen alle financiële kengetallen in categorie A, het minst risicovol, met uitzondering van de belastingcapaciteit (categorie C). Wanneer wij de afzonderlijke kengetallen vergelijken met de streefwaarden en beoordelen in hun onderlinge verhouding, dan kunnen wij stellen dat er sprake is van een structureel gezonde financiële positie van onze gemeente.